

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет/інститут Психології

Кафедра Соціальної психології

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ТЕХНОЛОГІЇ РОЗВИТКУ
КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ**

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Рівень вищої освіти – другий (магістерський)

Освітня програма «Психологія»

Спеціальність 053 Психологія

Галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від “30” серпня 2023 р.

м. Івано-Франківськ – 2023 р.

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Технології розвитку комунікативної компетентності
Викладач (і)	Вітюк Надія Романівна
Контактний телефон викладача	
E-mail викладача	nadiia.vityuk@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний/заочний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/index.php/developer/course/view/4558
Консультації	Згідно графіка консультацій

2. Анотація до навчальної дисципліни

Комунікативна компетентність є одним із важливих чинників виконання психологом своїх функцій, пов'язаних із професійною діяльністю. Це визначає актуальність та необхідність наявності у сучасних спеціалістів знань про психологічні закономірності комунікації та взаємодії людей в діловій і неформальній сферах, оволодіння технологіями організації ефективної комунікації, розвитку комунікативного потенціалу особистості та малої соціальної групи.

3. Мета та цілі навчальної дисципліни

Мета викладання навчальної дисципліни «Технології розвитку комунікативної компетентності» – оволодіння студентів сучасними технологіями розвитку комунікативного потенціалу особистості та групи.

Основні цілі вивчення дисципліни: формування у студентів розуміння специфіки професійної комунікації психолога, особливостей міжособистісного сприймання і розуміння людьми один одного, оволодіння студентів технологіями організації ефективної комунікації, розвитку комунікативного потенціалу особистості та малої соціальної групи.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Загальні компетентності:

ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК4. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК7. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

Фахові компетентності:

СК1. Здатність здійснювати теоретичний, методологічний та емпіричний аналіз актуальних проблем психологічної науки та/або практики.

СК5. Здатність організовувати та реалізовувати просвітницьку та освітню діяльність для різних категорій населення у сфері психології, зокрема для створення безпечного психологічного середовища.

СК6. Здатність ефективно взаємодіяти з колегами в моно-та мультидисциплінарних

командах

СК7. Здатність приймати фахові рішення у складних і непередбачуваних умовах, адаптуватися до нових ситуацій професійної діяльності.

Програмні результати навчання:

ПР 1. Здійснювати пошук, опрацювання та аналіз професійно важливих знань із різних джерел із використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій.

ПР6. Розробляти просвітницькі матеріали та освітні програми з психологічних та гендерних питань у різних сферах суспільного життя, зокрема, для створення безпечного психологічного середовища, впроваджувати їх, отримувати зворотній зв'язок, оцінювати якість.

ПР7. Доступно і аргументовано представляти результати досліджень у писемній та усній формах, брати участь у фахових дискусіях.

ПР9. Вирішувати етичні дилеми з опорою на норми закону, етичні принципи та загальнолюдські цінності, зберігати конфіденційність особистої інформації

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни		
Вид заняття	Загальна кількість годин	
	Денна форма	Заочна форма
лекції	12	6
семінарські заняття / практичні / лабораторні	18	2
самостійна робота	60	82

Ознаки навчальної дисципліни			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
1-й	053 Психологія	1-й	Вибірковий

Тематика навчальної дисципліни			
Тема	кількість год.		
	лекції	заняття	сам. роб
Тема 1. Комунікація і комунікативна компетентність в професійній діяльності психолога	2		4

Тема 2. Засоби комунікації: класифікація, характеристика	2	2	8
Тема 3. Міжособистісне сприймання і декодування інформації в процесі комунікації	2	4	10
Тема 4. Технологія бесіди й дискусії	2	2	10
Тема 5. Технологія публічної комунікації	2	4	10
Тема 6. Особистість і група як суб'єкти комунікації.	2	2	8
Тема 7. Активні методи соціально-психологічного навчання		4	10
ЗАГ.:	12	18	60

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	<p>Оцінювання навчальних досягнень студентів за усіма видами навчальних робіт проводиться за поточним і підсумковим контролюми. Поточний контроль знань студентів з навчальної дисципліни проводиться в усній та письмовій формі (опитування на семінарських заняттях, тестування, контрольна робота, самостійна робота).</p> <p>Під час вивчення дисципліни студент може набрати максимально 100 балів.</p> <p>Розподіл балів, які отримують студенти денної ф.н.:</p> <p>Усні відповіді на семінарських заняттях – максимально 10 б.</p> <p>Тести – максимально 50 б.</p> <p>Контрольна робота – максимум 20 б.</p> <p>Виконання самостійної роботи – максимально 20 б.</p> <p>Розподіл балів, які отримують студенти заочної ф.н.:</p> <p>Тести – максимально 50 б.</p> <p>Контрольна робота – максимум 40 б.</p> <p>Виконання самостійної роботи та її презентація під час практичного заняття – максимально 20 б.</p>														
	<table border="1"> <thead> <tr> <th rowspan="2">Сума балів за всі види навчальної діяльності</th> <th rowspan="2">Оцінка а ECTS</th> <th colspan="2">Оцінка за національною шкалою</th> </tr> <tr> <th>для екзамену, курсового проекту (роботи), практики</th> <th>для заліку</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>90 – 100</td> <td>A</td> <td>відмінно</td> <td></td> </tr> <tr> <td>80 – 89</td> <td>B</td> <td>добре</td> <td></td> </tr> </tbody> </table>	Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка а ECTS	Оцінка за національною шкалою		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку	90 – 100	A	відмінно		80 – 89	B	добре	
Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка а ECTS			Оцінка за національною шкалою											
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку												
90 – 100	A	відмінно													
80 – 89	B	добре													

	<table border="1"> <tr> <td data-bbox="571 165 842 203">70 – 79</td> <td data-bbox="842 165 970 203">C</td> <td data-bbox="970 165 1118 203"></td> <td data-bbox="1118 165 1437 203">зараховано</td> <td data-bbox="1437 165 1528 203"></td> </tr> <tr> <td data-bbox="571 203 842 241">60 – 69</td> <td data-bbox="842 203 970 241">D</td> <td data-bbox="970 203 1118 241" rowspan="2">задовільно</td> <td data-bbox="1118 203 1437 241"></td> <td data-bbox="1437 203 1528 241"></td> </tr> <tr> <td data-bbox="571 241 842 280">50 – 59</td> <td data-bbox="842 241 970 280">E</td> <td data-bbox="1118 241 1437 280"></td> <td data-bbox="1437 241 1528 280"></td> </tr> <tr> <td data-bbox="571 280 842 405">26 – 49</td> <td data-bbox="842 280 970 405">FX</td> <td data-bbox="970 280 1118 405">незадовільно з можливістю повторного складання</td> <td data-bbox="1118 280 1437 405">не зараховано з можливістю повторного складання</td> <td data-bbox="1437 280 1528 405">СТЮ</td> </tr> <tr> <td data-bbox="571 405 842 553">0-25</td> <td data-bbox="842 405 970 553">F</td> <td data-bbox="970 405 1118 553">незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни</td> <td data-bbox="1118 405 1437 553">не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни</td> <td data-bbox="1437 405 1528 553">КОВИМ</td> </tr> </table>	70 – 79	C		зараховано		60 – 69	D	задовільно			50 – 59	E			26 – 49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання	СТЮ	0-25	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	КОВИМ
70 – 79	C		зараховано																						
60 – 69	D	задовільно																							
50 – 59	E																								
26 – 49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання	СТЮ																					
0-25	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	КОВИМ																					
<p>Вимоги до письмових робіт</p>	<p>Перед написанням письмової (контрольної) роботи у форматі тестів студенти отримують перелік питань, які виносяться на письмову роботу (програмові вимоги) та посилання на навчально-методичну та наукову літературу для самостійної підготовки.</p> <p>Критерії оцінювання тестів: за кожен правильну відповідь нараховується 1 бал.</p> <p>Оцінювання виконаних завдань для самостійної роботи здійснюється відповідно до критеріїв, закладених у кожному завданні. Студенти готують презентації на вибір до тем №3 або №5 і всі – до теми №7.</p> <p>Критерії оцінки аналізу публічного виступу (тема 5):</p> <p>9-10 балів (відмінно) – завдання виконано в повному обсязі: вірно визначено вид і мету комунікативного процесу (публічного виступу, /бесіди/дискусії), структурні складові повідомлення, охарактеризовано вербальні і невербальні засоби комунікації, зв'язки між ними, розкрито особливості само презентації оратора, види впливу й засоби, які використовують під час виступу, визначено прийоми, які використовуються для ефективного впливу на аудиторію. Вчасно здане завдання й презентоване в аудиторії.</p> <p>7-8 балів (добре) – завдання виконано в повному обсязі: визначено структурні складові повідомлення, охарактеризовано вербальні і невербальні засоби комунікації, зв'язки між ними, розкрито особливості само презентації оратора, види впливу й засоби, які використовують під час виступу, визначено прийоми, які використовуються для ефективного впливу на аудиторію. Вчасно здане завдання й презентоване в аудиторії. Проте допущені певні неточності, незначні помилки у розкритті окремих питань.</p> <p>5-6 балів (задовільно) – завдання виконано не в повному обсязі, допущено суттєві помилки, зокрема, не чітко визначено вид і/або мету публічного виступу, прослідковуються істотні помилки у зазначенні компонентів повідомлення, недостатньо охарактеризовано засоби комунікації й зв'язки між ними, не розкрито або недостатньо висвітлено види впливу й засоби, які використовують учасники комунікації, не визначено або помилково розкрито прийоми, які використовуються для ефективного впливу на аудиторію. Завдання здане, презентоване в аудиторії.</p> <p>3-4 бали (незадовільно) – завдання виконане частково, наявні істотні помилки у його виконанні: не чітко встановлено або не встановлено</p>																								

вид і/або мету публічного виступу, прослідковуються істотні помилки у визначенні компонентів повідомлення, недостатньо охарактеризовано засоби комунікації й зв'язки між ними, не розкрито або недостатньо висвітлено види впливу й засоби, які використовують учасники комунікації, не визначено або помилково розкрито прийоми, які використовуються для ефективного впливу на аудиторію. Завдання невчасно здане й не презентоване в аудиторії.

1-2 бали (незадовільно) – завдання практично не виконано, складається з окремих малозмістовних тез, які за своїм змістом не відображають суті завдання. Робота здана не вчасно, не була представлена студентській аудиторії.

0 балів – завдання відсутнє.

Критерії оцінки презентацій до теми 3:

9-10 балів (відмінно) – завдання виконано в повному обсязі, чітко й повністю охарактеризовано вербальні і невербальні засоби комунікації, розкрито зв'язки між ними, особливості їх інтерпретації, наведено приклади їх застосування в комунікативному процесі. Вчасно здане завдання й презентоване в аудиторії.

7-8 балів (добре) – завдання виконано в повному обсязі, вірно охарактеризовано вербальні і невербальні засоби комунікації, розкрито зв'язки між ними, подано приклади їх застосування під час спілкування, однак наявні певні неточності, незначні помилки у висвітленні проблеми. Вчасно здане завдання й презентоване в аудиторії.

5-6 балів (задовільно) – завдання виконано не в повному обсязі, допущено суттєві помилки, зокрема, подані неповні характеристики окремих груп засобів комунікації, нечітко визначено особливості їх інтерпретації. Завдання здане, не презентоване в аудиторії.

3-4 бали (незадовільно) – завдання виконане частково, наявні істотні помилки у його виконанні, недостатньо охарактеризовано засоби комунікації й зв'язки між ними, не подано типові приклади їх застосування. Завдання невчасно здане й не презентоване в аудиторії.

1-2 бали (незадовільно) – завдання практично не виконано, складається з окремих малозмістовних тез, які за своїм змістом не відображають суті завдання. Робота здана не вчасно, не була представлена студентській аудиторії.

0 балів – завдання відсутнє.

Критерії оцінки презентації складеної корекційно-розвивальної програми (тема 7):

9-10 балів (відмінно) – завдання виконано в повному обсязі, чітко й повністю охарактеризовано мету й завдання програми, окреслено основні етапи, методи і засоби її реалізації; вчасно здане завдання й презентоване в аудиторії.

7-8 балів (добре) – завдання виконано в повному обсязі, вірно визначено мету й завдання програми, окреслено основні етапи, методи і засоби її реалізації, однак наявні певні неточності, незначні помилки у висвітленні проблеми. Вчасно здане завдання й презентоване в аудиторії.

5-6 балів (задовільно) – завдання виконано не в повному обсязі, допущено суттєві помилки, нечітко визначено заходи по реалізації програми. Завдання здане, не презентоване в аудиторії.

3-4 бали (незадовільно) – завдання виконане частково, наявні істотні помилки у його виконанні, недостатньо охарактеризовано основні завдання, методичні прийоми реалізації програми. Завдання невчасно здане й не презентоване в аудиторії.

	<p>1-2 бали (незадовільно) – завдання практично не виконано, складається з окремих малозмістовних тез, які за своїм змістом не відображають суті завдання. Робота здана не вчасно, не була представлена студентській аудиторії. 0 балів – завдання відсутнє.</p>
<p>Семінарські заняття</p>	<p>Критерії поточного оцінювання здійснюються за 5-бальною шкалою і відповідають загальним рекомендаціям щодо оцінювання при підсумковому контролю.</p> <p>В основу системи оцінювання знань, умінь і навичок студентів з навчальної дисципліни закладено такі критерії:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) повнота знань – вичерпна достатність у відтворенні інформації щодо змісту навчальної дисципліни; 2) усвідомленість (осмисленість) знань – розуміння смислу інформації по навчальній дисципліні та вміння його вербалізувати, диференціювати, систематизувати; 3) рівень сформованості умінь та навичок, здатність застосовувати здобуті знання на практиці; 4) вміння виявляти творчий підхід у вирішенні теоретичних і практичних задач. <p>Оцінка «відмінно» (5б.) ставиться, якщо студент демонструє повні і глибокі знання навчального матеріалу, високий рівень розвитку умінь та навичок, правильне й обґрунтоване формулювання практичних висновків, уміння творчо мислити, приймати необхідні рішення в нестандартних ситуаціях, вільне володіння науковими термінами, встановлює причинно-наслідкові зв'язки;</p> <p>оцінка «добре» (4б.) ставиться, якщо студент демонструє достатній рівень знань навчального матеріалу, загалом, дає правильні відповіді на поставлені питання, однак у деяких випадках нечітко їх формулює, допускає окремі несуттєві помилки та неточності, має сформовані уміння та навички щодо аналізу й вирішення поставлених практичних задач, однак при цьому не виявляє самостійність;</p> <p>оцінка «задовільно» (3 б.) – студент загалом володіє навчальним матеріалом, але викладає його не досить послідовно і логічно, допускає істотні пропуски у відповідях, не завжди вміє інтегровано застосувати набуті знання для вирішення поставлених задач, нечітко, а інколи й невірно формулює основні теоретичні положення та встановлює причинно-наслідкові зв'язки;</p> <p>оцінка «незадовільно» (2б.) ставиться за відсутність у студента знань щодо головних проблем навчального курсу, якщо він неправильно розуміє і, відповідно, неправильно трактує смисл інформації по навчальній дисципліні, не сформовані уміння й навички застосувати набуті знання для самостійного аналізу й вирішення конкретних завдань;</p> <p>оцінка «незадовільно» (1б.) ставиться за відсутність у студента відповіді на поставлені питання, не сформовані уміння й навички застосувати набуті знання для аналізу й вирішення конкретних завдань.</p>
<p>Умови допуску до підсумкового контролю</p>	<p>Отримані бали за виконання і зарахування всіх виконаних студентами завдань під час вивчення дисципліни підсумовуються. Мінімальна кількість балів – 50.</p>

Підсумковий контроль	Підсумковий контроль - залік. Залік виставляється на останньому семінарському занятті як підсумок виконання всіх визначених робочою програмою завдань. Мінімальна кількість балів – 50. Максимальна кількість балів – 100.
----------------------	--

7. Політика навчальної дисципліни

Письмові роботи. Студенти денної форми навчання виконують і здають всі завдання для самостійної роботи під час семінарських занять. Тести до тем виконуються у день відповідного практичного заняття. Студенти, які навчаються за індивідуальним графіком, виконують всі завдання згідно вимог, проходять тестування за темами. Оцінки за роботу на семінарських заняттях отримують за виконання самостійної роботи та її презентації не пізніше ніж за 1 тиждень до останнього семінарського заняття.

Студенти заочної форми навчання виконують і здають всі завдання (тематичні тести, завдання для самостійної роботи, контрольну роботу) не пізніше, ніж за 10 днів до початку заліково-екзаменаційної сесії.

Відвідування занять. Політика курсу передбачає своєчасне виконання студентами усіх видів робіт. У випадку пропуску пар з поважних причин студенти мають право відпрацювати невиконаний обсяг робіт (написати контрольну роботу, тест, виконати завдання для самостійної роботи тощо) за умови надання необхідної документації (довідки і т.ін.). Усі ці роботи повинні бути виконані й представлені студентом у встановлений час консультацій, при цьому не пізніше ніж за 1 тиждень до останнього семінарського заняття в даній студентській групі. Студент, який пропустив заняття без поважних причин, не отримує бали за усні відповіді. Невиконані своєчасно тести, контрольну роботу, завдання для самостійної роботи можуть виконати і здати до наступного семінарського заняття, однак оцінка при цьому буде знижена на 20 %.

Передбачено **додаткові бали** (до 3) за активну участь на семінарських заняттях чи іншу наукову активність.

Академічна доброчесність. Студенти повинні дотримуватися норм поведінки, прописаних у Положенні про академічну доброчесність у Прикарпатському національному університеті ім. В. Стефаника.

Положення про запобігання академічному плагіату:

<https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2023/04/nova-redaktsiia-polozhennia-pro-zapobihannia-akademichnomu-plahiatu.pdf>

Положення 2

<https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/02/Кодекс.FR12.pdf>

У випадку виявлення випадків плагіату у виконанні навчальних завдань, академічної недоброчесності (списування), пред'явлені студентом завдання не зараховуються.

Неформальна освіта. Можливі зарахування курсів, які відповідають змісту дисципліни загалом чи її окремих тем. Такі курси зараховуються відповідно як опрацьована тема чи як виконане практичне завдання за умови наявності презентації пройденого курсу та його підтвердження сертифікатом.

Комунікація з викладачем з приводу актуальних питань відбувається за посередництвом старости студентської групи; якщо виникає особлива потреба з'ясувати окремі питання індивідуально (які не відображені у силабусі) контакт здійснюється через електронну пошту.

8. Рекомендована література

Література:

1. Барановська Л. В., Глушаниця Н. В. Психологія ділового спілкування : навч. посібник . К. : НАУ, 2016. 248 с.
2. Вітюк Н.Р. Психологія конфлікту в таблицях і схемах : навчальний посібник. Івано-Франківськ : Симфонія форте, 2014. 172 с.
3. Гауді Т. Сила запитань. Як ефективно комунікувати та переконувати інших. Київ: Наш Формат, 2022. 248 с.
4. Екман П. Теорія брехні. К: КМ_БУК, 2012.
5. Кайдалова Л.В., Пляка Л. Г. Психологія спілкування: Навчальний посібник. Х. : НФаУ, 2011. 132 с.
6. Ковалинська І. В. Невербальна комунікація. К. : Вид-во «Освіта України», 2014. 289 с.
7. Курова А.В. Психологія спілкування: навчально-методичний посібник для здобувачів вищої освіти факультету психології, політології та соціології НУ «ОЮА») . Одеса: Фенікс, 2020. 79с.
8. Основи соціальної психології : підручник для закладів вищої освіти / П. П. Горностай, М. М. Слюсаревський, В. О. Татенко, Т. М. Титаренко, Н. В. Хазратова та ін. ; за ред. М. М. Слюсаревського. Київ : Талком, 2018. 580 с.
9. Піз А. Мова рухів тіла. Розширене видання. КМ-Букс. 2015 р. 416 с.
10. Соціальна психологія : навч. посіб. для здобувачів ступеня бакалавра / Н. Ю. Воляннюк, Г. В. Ложкін, О. В. Винославська, І. О. Блохіна, М. О. Кононець, О. В. Москаленко, О. І. Боковець, Б. В. Андрійцев ; КПІ ім. Ігоря Сікорського. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. 254 с.
11. 10. Філоненко М. М. Психологія спілкування. Підручник. К.: Центр учбової літератури, 2008. 224 с.
12. Як ти, брате? Травматичний досвід та як про нього розмовляти. 2023. URL: <https://yakty.com.ua/brate>

Викладач _____ Вітюк Надія Романівна, доцент кафедри соціальної психології